

Oslo, 26.07.2018

Tilleggsvurdering for innførsel av grovfôr fra Island, Canada og USA

Mattilsynet har rettet en forespørsel til Veterinærinstituttet om å gi en tilleggsvurdering av risikoen ved å importere grovfôr fra enkelte tredjeland; Island, Canada og USA. I den opprinnelige risikovurderingen er det vurdert at det er neglisjerbar eller liten risiko for de utvalgte smittetruslene ved import av grovfôr fra Sverige og Finland. Det har vist seg å være vanskelig å skaffe fôr fra Sverige og Finland grunnet liknende tørke og grovfôrmangel der. I denne tilleggsvurderingen er de tilsvarende fem smittestoffene som angår drøvtyggere vurdert for de enkelte landene, det vil si *Coxiella burnetii* (*C. burnetii*), *Mycoplasma bovis* (*M. bovis*), *Mycobacterium avium* subspecies *paratuberculosis* (*M. avium* subsp. *paratuberculosis*) *Salmonella* sp/*Salmonella* Dublin (*S. Dublin*) og *Meticillinresistent Staphylococcus aureus* (MRSA). For Island er en vurdering også gjort for klassisk skrapesjuka, og for USA og Canada er risikoen for import av Chronic Wasting Disease-prionet via grovfôr tatt med. Afrikansk svinepest forekommer ikke i Canada, USA eller på Island og vil derfor ikke bli nærmere omtalt her.

Når vurderingene er gjort er det ikke tatt høyde for om fôret kommer fra et område hvor det er restriksjoner på grunn av smittsom dyresjukdom, da det er en situasjon som er i kontinuerlig endring. Dette må sjekkes for det aktuelle område i hvert enkelttilfelle.

Chronic Wasting Disease (CWD) er en prionsykdom som har vært kjent hos hjortedyr (mulhjort, hvithalehjort, nordamerikansk kronhjort og nordamerikansk elg) siden slutten av 1960-tallet. Sykdommen er til nå funnet i over 23 stater i USA og i to provinser i Canada. I 2016 ble sykdommen også påvist hos norsk villrein og elg.

Prioner overlever lenge i miljøet (beitet) og dette gjør det vanskelig å utrydde sykdommen, både fra hjortedyroppdrett og i ville hjortedyrpopulasjoner. Videre har forsøk vist at prionene kan tas opp av planter og at smittestoffet er motstandsdyktig mot en rekke desinfeksjonsmidler.

De norske tilfellene av CWD er, sammen med et tilfelle hos en gammel elg i Finland i 2018, de eneste positive hjortedyrene i Europa og det er svært viktig å minimere risikoen for introduksjon av smitte fra utlandet, både fra et dyrevelferdsmessig og samfunnsøkonomisk perspektiv.

Klassisk skrapesjuka er også en prionsykdom som forekommer hos småfe, vanligvis på sau. Smittestoffet (scrapie prionprotein PrP^{Sc} eller resistent prionprotein PrP^{Res}) er svært motstandsdyktig for fysisk og kjemisk påvirkning. Den vanligste smittemåten er via fosterhinner og fostervann som smitter fra søya til lammet under fødselen.

Island har en sammenliknbar smittestatus for drøvtyggere som Norge. Smittestoffene *C. burnetii* og *M. bovis* er aldri påvist på Island. Forekomsten av MRSA og *Salmonella sp.* er svært lav. Derimot forekommer *M. avium* subsp. *paratuberculosis* og klassisk skrapesjuka til en viss grad. Island har pågående bekjempelsesprogrammer for begge sykdommene, og det vil være lav risiko for å importere dette via grovfôret dersom man importerer fra soner som er definert som fri for og/eller ikke har påvist paratuberkulose og klassisk skrapesjuka de siste 10 årene. Sammenliknet med Sverige og Finland som er vurdert som land med lav smitterisiko ved import vurderer vi Island også til å ha liten risiko for de utvalgte smittestoffene dersom fôret importeres fra nevnte soner. Det vil også redusere risikoen ytterligere dersom man i tillegg importerer grøvfor fra områder der husdyrgjødsel ikke er brukt de siste 2 årene.

Når det gjelder import fra Canada og USA, så har disse landene en rekke smittsomme sykdommer som vi ikke har, eller har lav forekomst av i Norge, deriblant alle de fem aktuelle smittestoffene på drøvtyggere som er vurdert. I tillegg forekommer også CWD, som utgjør en ekstra risikofaktor.

I **Canada** forekommer *C. burnetii* (Q-feber), men det er vanskelig å finne estimater på utbredelsen. Det er også mistanke om at den forekommer i viltpopulasjonen. Paratuberkulose er utbredt. De fleste områdene har eller har hatt et frivillig kontrollprogram de siste 10 år, men besetningsprevalens for landet er anslått å være så høy som ca. 50 %. Det er moderat til høy forekomst av MRSA, *M. bovis* og *Salmonella sp.* CWD er påvist og utbredt blant hjortedyr i to provinser (Alberta og Saskatchewan). I Saskatchewan var prevalensen 10 % (av 754 undersøkte) hos felte hjortevilt i 2017 og i oppdrettsfarmer er det rapportert om enda høyere forekomst. Smitten kan heller ikke utelukkes i andre provinser på grunn av varierende grad av overvåking i Canada.

I **USA** er tilstandene liknende som for Canada. Det er moderat til høy forekomst av *C. burnetii* (Q-feber). *M. bovis* og *Salmonella sp.* er vanlig forekommende både humant og hos drøvtyggere, inkludert *S. Dublin*. MRSA har også høy forekomst, og den livdyrassosierte varianten (LA-MRSA) forekommer oftere enn i Europa. Paratuberkulose har også en relativt høy forekomst i USA. På landsbasis er det estimert at 22 % av melkekubesetningene har minst 10 % smittede dyr. De har også et frivillig kontrollprogram på paratuberkulose, men det har liten innvirkning på risikoen, da man ikke kan definere områder som frie for smitte basert på dette. CWD er påvist og utbredt blant hjortedyr i 23 stater i USA. I områder med etablert CWD rapporteres det om prevalenser opp mot 25 % og i oppdrettsfarmer er det rapportert om en sykdomsprevalens på 79 % på en lokalitet. Smitten kan heller ikke utelukkes i andre stater på grunn av varierende grad av overvåking i USA.

Både Canada og USA har utbredt forekomst av de fem vurderte smittestoffene for drøvtyggere. I tillegg har de forekomst av CWD. Vi vurderer derfor risikoen for å introdusere uønskede smittestoffer fra disse landene som høy. Det vil redusere risikoen dersom man i kun importerer grøvfôr fra områder der husdyrgjødsel ikke er brukt de siste 2 årene, men for smittestoffer slik som for eksempel CWD vil ikke dette nødvendigvis være tilstrekkelig, da prionet kan overleve lenger i miljøet.

Konklusjon:

Det er neglisjerbar eller liten risiko for utvalgte smittetrusler ved import av grovfôr fra Island dersom det importeres fra soner som er definert som fri for og/eller ikke har påvist paratuberkulose og klassisk skrapesjuka de siste 10 årene.

Risikoen for å importere uønskede smittestoffer fra Canada og USA vurderes som høy ved import av grovfôr.